

Asia: VN/25102/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite 1), sen säännökohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta Lupa- ja valvontavirastosta (liite 6) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännökohtaisiin perusteluihin. Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä. Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

- Turun kauppakamari kannattaa ajatusta luvituksen ns. yhden luukun periaatteesta ja viranomaisrakenteiden selkiinnyttämisestä. Suomeen on suunnitteilla merkittävä määrä vihreän siirtymän investointeja lähivuosina, joten sujuva, ripeä ja ennakoitava yhden luukun periaatteella toimiva luvitus erityisesti ympäristötoimialalla on kriittisen tärkeää investointien houkuttelemiseksi ja kilpailukyvyn parantamiseksi.
- Ympäristön kehittämistehtävät siirretään Elinvoimakeskuksiin ja lupa-asiat Lupa- ja valvontavirastoon. Rajat toimien välillä eivät kuitenkaan käytännössä ole yksiselitteisiä ja on epäselvää, miten ja missä virastossa rajatapaukset ja useampaa virastoa tai keskusta koskevat tapaukset käsitellään.
- Paikallistuntemus ja maankäytön alueellisten erityispiirteiden ymmärtäminen on erityisen tärkeää esimerkiksi ympäristölupa-asioissa. Valtakunnallinen, digitaalinen palvelu on hyvä tavoite,

mutta käytännössä esimerkiksi ympäristölupakysymykset ratkotaan usein täysin tapauskohtaisesti ja koko maata koskevia yleislinjauksia on hankala vetää ilman tapauskohtaista ja paikallista harkintaa.

Luku 2 Organisaatio (4 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (5-8 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 4 Ohjaus (9-12 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

- Turun kauppakamari esittää, että esitysluonnoksen 12 §:n tulosohjaukseen lisätään velvoite määritellä (ja seurata) viraston eri toimialojen asiakkaille palvelulupaus eli määräajat, joiden puitteissa virasto käsittelee asiakkaan hakemuksen. Tämä palvelulupaus tulisi saada voimaan jo siirtymäaikana, jolloin käsittelyaikojen venyminen on vaarana.

Luku 5 Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 6 Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset (17-21 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (22-29 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

Valituskierrosten rajaaminen yhteen sujuvoittaa maankäyttö- ja luvitusprosesseja huomattavasti. Ehdotetun aluehallintouudistuksen lainsäädännön perusteella (29 §) hallinto-oikeuden päätökseen saisi hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Kannatamme tätä säännösuudistusta.

Luku 8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (30-36 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

- Uudistuksessa syntyy uusia virastoja, kuten Lupa- ja valvontavirasto sekä Elinvoimakeskukset, mikä voi aiheuttaa hämmennystä yrityksille, jotka ovat tottuneet asioimaan tietyillä

aluehallintovirastoilla ja ELY-keskuksilla. Uudet rakenteet vaativat aikaa ja opettelua, ennen kuin yritykset tottuvat niihin.

- Siirtymäajan palvelujen turvaamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Isojen hallinnollisten muutosten ja uusien sähköisten järjestelmien käyttöönotto vaihe voi viedä vuosia. Uudistukseen liittyvä siirtymäkausi, jossa vastuut ja tehtävät jaetaan uudelleen, voi johtaa tilapäisiin viiveisiin lupaprosesseissa ja palveluissa. Tämä voi vaikuttaa erityisesti yrityksiin, jotka ovat riippuvaisia viranomaislupien nopeasta saamisesta.

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

Kohta yritysvaikutuksista "Yritykset löytävät lupapalvelut nykyistä helpommin ja yhden toimivaltaisen viranomaisen tuottamana, kun uudistuksessa hallitusohjelman mukaisesti edetään investointien edistämiseksi kohti yhden luukun mallia, jossa asiointi ja lupien haku tapahtuvat keskitetysti ja digitaalisesti yhden, toimivan ja käyttäjälähtöisen lupaprosessin kautta." Tämä on erinomainen tavoite, jonka toteutumista käytännön tasolla edellytetään.

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta

Kommenttinne asetuksesta

-

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaa lakiehdotusta (liite 2) ja sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta (liite 7) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin. Kommentit elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä sekä muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset (1-5 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

- Uuden Lounais-Suomen Elinvoimakeskuksen päätoimipaikka sijoittuu Turkuun ja toimipaikka Poriin, tämä jako on näkökulmamme mukaan perusteltua. On kuitenkin huomioitava, että yksittäiset ELY:t ovat hoitaneet keskitetysti erilaisia erityistehtäviä valtakunnallisesti, ja Turun kauppakamari korostaa, että näiden erityistehtävien jatkuvuus ja niiden hoitamiseen liittyvä asiantuntijuus pitää turvata. On myös varmistettava, että tehtävät keskitetään alueille tarkoituksenmukaisella tavalla mm. alueelliset erityispiirteet ja asiantuntemuksen huomioiden.

- Elinvoimakeskusten tehtävistä yrityksille tärkeässä roolissa on yritysten kansainvälistymisen tukeminen. Elinvoimakeskuksista on rakennettava yhden luukun reitti maakunnista maailmalle eli elinvoimakeskuksissa on oltava vahvat neuvontapalvelut liittyen Team Finland-verkostoon. Team Finland -toimintaa uudelleenorganisoidaan parhaillaan. Myös tässä uudistustyössä on huomioitava elinvoimakeskusten rooli. Yritysten kansainvälistymisen edistämistä ja aktivointia on tehtävä yhdessä sidosryhmien kuten alueellisten kauppakamareiden kanssa.
- Momentin 5 kohdassa säädettäisiin työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton, maahanmuuttajien kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistämisen tehtäväryhmästä elinvoimakeskuksille. Työperusteisen maahanmuuton rooli osaavan työvoiman saatavuuden turvaamisessa yrityksille on merkittävä ja tulee vain korostumaan tulevaisuudessa. Tämän aihepiirin tehtävien kehittäminen elinvoimakeskusten osalta on näin ollen erittäin tärkeää.

Luku 2 Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

- Aluehallinnon uudistuksessa on erittäin tärkeää määritellä uusien toimijoiden käytännön roolit ja tehtävät selkeästi. On myös määriteltävä se, miten aluekehittämisen vastuut jakautuvat uusien ja vanhojen toimijoiden välillä (kuten maakuntaliitot). Yhteistyöhön työllisyysalueitten ja elinvoimakeskusten välillä on panostettava ja hyvät yhteistyökäytänteet on luotava aluetasolla, ei pelkästään valtakunnallisesti.

Luku 3 Kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat säännökset (13-19 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 4 Elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat erinäiset säännökset (20-25 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 5 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (27-30 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

1 § Elinvoimakeskusten nimet, toimialueet ja päätoimipaikat

Kommenttinne tästä pykälästä

-

2 § Elinvoimakeskusten organisaatio

Kommenttinne tästä pykälästä

-
3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

Kommenttinne näistä pykälistä

-
Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

Kommenttinne

-
Kohta 3. Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite3) ja sen säännöskohtaisia perusteluja sekä sen yleisperusteluita ja muita lukuja hallituksen esityksessä liittyen Ahvenanmaan valtionvirastoon (liite 4) vastaaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihinKommentit yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä B osuuteen.

Ei

Luku 1 Yleiset säännökset (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-
Luku 2 Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus (5-6 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-
Luku 3 Johtaminen (7-11 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-
Luku 4 Erinäiset säännökset (12-14 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

B HALLITUKSEN ESITYSLUONNOSTA KOSKEVAT MUUT MAHDOLLISET HUOMIOT

Onko teillä kommentoitavaa B osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä C osuuteen.

Ei

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

-

C HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEN SISÄLTÄMÄT MUUT LAKIEHDOTUKSET, JOILLA TOTEUTETAAN UUDISTUKSEN EDELLYTTÄMÄT TEHTÄVÄSIIRROT LUPA- JA VALVONTAVIRASTOLLE, ELINVOIMAKESKUKSILLE, KEHITTÄMIS- JA HALLINTOKESKUKSELLE SEKÄ MUILLE VIRASTOILLE

Onko teillä kommentoitavaa C osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä D osuuteen.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.1

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Oikeusministeriö, 39 lakiehdotusta, luku 7.2

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sisäministeriö, 10 lakiehdotusta, luku 7.3

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.4

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Valtiovarainministeriö, 18 lakiehdotusta, luku 7.5

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 24 lakiehdotusta, luku 7.6

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 7.8

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 31 lakiehdotusta, luku 7.9

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 52 lakiehdotusta, luku 7.10

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Ympäristöministeriö, 25 lakiehdotusta, luku 7.11

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

D TIIVISTELMÄ LAUSUNNON PÄÄHUOMIOISTA

Pyydämme esittämään lausunnon päähuomiot tässä tiivistetysti (suositus enintään 4500 merkkiä)

- Turun kauppakamari kannattaa ajatusta luvituksen ns. yhden luukun periaatteesta ja viranomaisrakenteiden selkiinnyttämisestä. Suomeen on suunnitteilla merkittävä määrä vihreän siirtymän investointeja lähivuosina, joten sujuva, ripeä ja ennakoitava yhden luukun periaatteella

toimiva luvitus erityisesti ympäristötoimialalla on kriittisen tärkeää investointien houkuttelemiseksi ja kilpailukyvyn parantamiseksi.

- Valituskierrosten rajaaminen yhteen sujuvoittaa niin ikään maankäyttö- ja luvitusprosesseja huomattavasti. Ehdotetun aluehallintouudistuksen lainsäädännön perusteella (29 §) hallinto-oikeuden päätökseen saisi hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.
- Uudistuksessa syntyy uusia virastoja, kuten Lupa- ja valvontavirasto sekä Elinvoimakeskukset, mikä voi aiheuttaa hämmennystä yrityksille, jotka ovat tottuneet asioimaan tietyillä aluehallintovirastoilla ja ELY-keskuksilla. Uudet rakenteet vaativat aikaa ja opetteluja, ennen kuin yritykset tottuvat niihin.
- Siirtymäajan palvelujen turvaamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Isojen hallinnollisten muutosten ja uusien sähköisten järjestelmien käyttöönotto voi viedä vuosia. Uudistukseen liittyvä siirtymäkausi, jossa vastuut ja tehtävät jaetaan uudelleen, voi johtaa tilapäisiin viiveisiin lupaprosesseissa ja palveluissa. Tämä voi vaikuttaa erityisesti yrityksiin, jotka ovat riippuvaisia viranomaislupien nopeasta saamisesta.
- Turun kauppakamari esittää, että esitysluonnoksen 12 §:n tulosohjaukseen lisätään velvoite määritellä (ja seurata) viraston eri toimialojen asiakkaille palvelulupaus eli määräajat, joiden puitteissa virasto käsittelee asiakkaan hakemuksen.
- Ympäristön kehittämistehtävät siirretään Elinvoimakeskuksiin ja lupa-asiat Lupa- ja valvontavirastoon. Rajat toimien välillä eivät kuitenkaan käytännössä ole yksiselitteisiä ja on epäselvää, miten ja missä virastossa rajatapaukset ja useampaa virastoa tai keskusta koskevat tapaukset käsitellään.
- Paikallistuntemus ja maankäytön alueellisten erityispiirteiden ymmärtäminen on erityisen tärkeää esimerkiksi ympäristölupa-asioissa. Valtakunnallinen, digitaalinen palvelu on hyvä tavoite, mutta käytännössä esimerkiksi ympäristölupakysymykset ratkotaan usein täysin tapauskohtaisesti ja koko maata koskevia yleislinjauksia on hankala vetää ilman tapauskohtaista ja paikallista harkintaa.
- Uuden Lounais-Suomen Elinvoimakeskuksen päätoimipaikka sijoittuu Turkuun ja toimipaikka Poriin, tämä jako on näkökulmamme mukaan perusteltua. On kuitenkin huomioitava, että yksittäiset ELY:t ovat hoitaneet keskitetysti erilaisia erityistehtäviä valtakunnallisesti, ja Turun kauppakamari korostaa, että näiden erityistehtävien jatkuvuus ja niiden hoitamiseen liittyvä asiantuntijuus pitää turvata. On myös varmistettava, että tehtävät keskitetään alueille tarkoituksenmukaisella tavalla mm. alueelliset erityispiirteet ja asiantuntemuksen huomioiden.
- Aluehallinnon uudistuksessa on erittäin tärkeää määritellä uusien toimijoiden käytännön roolit ja tehtävät selkeästi. On myös määriteltävä se, miten aluekehittämisen vastuut jakautuvat uusien ja vanhojen toimijoiden välillä (kuten maakuntaliitot). Yhteistyöhön työllisyysalueitten ja elinvoimakeskusten välillä on panostettava ja hyvät yhteistyökäytänteet on luotava aluetasolla, ei pelkästään valtakunnallisesti.
- Elinvoimakeskusten tehtävistä yrityksille tärkeässä roolissa on yritysten kansainvälistymisen tukeminen. Elinvoimakeskuksista on rakennettava yhden luokun reitti maakunnista maailmalle eli elinvoimakeskuksissa on oltava vahvat neuvontapalvelut liittyen Team Finland-verkostoon. Team Finland -toimintaa uudelleenorganisoidaan parhaillaan. Myös tässä uudistustyössä on huomioitava

elinvoimakeskusten rooli. Yritysten kansainvälistymisen edistämistä ja aktivointia on tehtävä yhdessä sidosryhmien kuten alueellisten kauppakamareiden kanssa.

- Momentin 5 kohdassa säädettäisiin työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton, maahanmuuttajien kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistämisen tehtäväryhmästä elinvoimakeskusille. Työperusteisen maahanmuuton rooli osaavan työvoiman saatavuuden turvaamisessa yrityksille on merkittävä ja tulee vain korostumaan tulevaisuudessa. Tämän aihepiirin tehtävien kehittäminen elinvoimakeskusten osalta on näin ollen erittäin tärkeää.

Ahonen Krista
Turun kauppakamari